

mene, at det er alt for store Beløb, der ere brugte dertil, og at der der maatte kunne spares noget. I alt Fald haaber jeg, at den højtærede Finansminister og Finansudvalget kunne finde Udvej til, at Hedeselskabet kan faa noget af det, som det her er blevet beskaaret for.

Der er en anden Ting, som ogsaa har været fremme under Kommissionens Arbejde, og det er Sandflugtsvæsenet. Det er en Sag, jeg har berørt ved adskillige Lejligheder. I disse Dage er det 16 Aar siden, jeg første Gang talte her i denne Sal, og jeg tillod mig da at kritisere den Maade, Klitvæsenet blev drevet paa. Det førte til, at den efter min Mening uheldige Udvikling blev standset, men det har ikke ført til en saadan Forandring, at det har givet nogen Besparelse. Nu er Kommissionen kommen med nogle Forslag i saa Henseende. Men den har staaet noget famlende og usikkert, og det er ikke saa underligt, da den vel ikke har haft noget særligt Kendskab til disse Forhold, og det er heller ikke nemt at faa Ændringer indførte i den Retning, selv om man foreslaar dem. Men det har glædet mig meget, at den højtærede Landbrugsminister har svaret bestemt paa en Forespørgsel, om hvorvidt Ministeren mente, at Klitvæsenet kunde indordnes under Hedeselskabet. Det har Ministeren taget Afstand fra, idet han har ment, at denne Institution ikke burde ind under Hedeselskabet, men at det burde være en Institution, der arbejdede for sig selv. Det glæder mig, thi det, tror jeg, vil være det eneste rigtige. Denne Institution har ogsaa gjort et stort Arbejde med Hensyn til Beplantningssagen, selv om det efter min Mening er en uheldig og kostbar Maade, den har arbejdet paa.

Da vi begyndte at plante ude i Klitterne, vare de Folk, som bleve antagne til at have Opsigt med dette Arbejde som Opsynsmænd og Plantører, kendte med Forholdene, det var Gaardmænd og Husmænd og dygtige Arbejdere, der kom til at staa i Spidsen for de enkelte Plantager og Plantninger, og det var Folk, der kunde nøjes med de Forhold, der bødes der ude baade med Hensyn til Lønforholdene og Bygningsforholdene. Men i Tidens Løb kom man ind paa at skulle have Embedsmænd derud, som bleve udtagne blandt Forstmænd. Vi fik Overplantører ansatte, og derefter blev der ansat Plantører, Forstmænd, Embedsmændssønner, som havde lært Forstvæsenet, og de kom ud i disse Klitplantager og skulde have store og flotte Boliger, der kostede mange Penge.

De kunde selvfølgelig ikke leve af et lille Jordbrug, selv om de fik Støtte til det af Staten, det havde de ikke Forstand paa. Det var i det hele Folk, der stillede ikke faa Fordringer til Livet, som kom til at staa for disse Plantager, og det har jeg tilladt mig at kritisere adskillige Gange. Jeg havde haabet, at vi i Aarenes Løb vare naaede til en anden Ordning, hvorved der kunde spares noget, men det er jo vanskeligt, naar vi ere komne ind paa gale Forhold, at faa dem ændrede, det skal der ogsaa Tid til. Men jeg mener, at Klitvæsenet maa ikke være underkastet en lokal Ledelse i hvert enkelt Amt, men der maa være en Overledelse, som har det hele i sin Haand, saaledes som Sparekommissionen ogsaa har foreslaaet, at der skulde ansættes en Klitinspektør, og saa skulde Overplantørembederne nedlægges. Jeg tror, det var det eneste rigtige. Naar denne Klitinspektør kom i Forbindelse med Folk ude fra disse Egne, som havde Interesse for og Kærlighed til Plantningssagen, som det var Tilfældet fra første Færd, skulde det sikkert nok vise sig, at der kunde spares adskilligt, og at vi kunde faa mere Arbejde udført for de Bevillinger, som have været givne paa de aarlige Finanslove, end nu. Jeg havde haabet, at vi langt tidligere skulde være naaede til en Ordning paa dette Omraade. Nu antager jeg, at Kommissionens Forslag vil føre til, at den højtærede Minister vil tage sig af den Sag og søge at faa den ind i en god Gænge, saa at vi kunne faa de Besparelser, som ønskes; men tillige faa det Arbejde udført derude, som er nødvendigt.

Kommissionen foreslaar at standse med Indkøb af Arealer og at afhænde det allerede beplantede Areal til Kommuner eller til private. De to Forslag, Kommissionen der kommer med, er jeg en bestemt Modstander af, det er ikke Vejen til Besparelse, men det vil være Vejen til at hemme det Arbejde, som skal og bør gøres der ude, og jeg ser ikke rettere, end at dette Arbejde er en lige saa nødvendig Kystforanstaltning som, ja en mere nødvendig Foranstaltning end Høfdebygning, for de Egne, som ligge indenfor Klitterne. Det Arbejde er lige saa nødvendigt som Digeanlæg forskellige Steder her i Landet. Jeg vilde derfor meget beklage, om Forslaget skulde føre til, at Indkøbet af Arealer skulde standses, og at beplantede Arealer overgik til Kommunerne og til private. Paa den anden Side finder jeg, at det er rigtigt, at Klitvæsenets Plantører bør